

KALEVALA

Szente Imre fordítása

TIZENHATODIK ÉNÉK

Väinämöinen hajót épít. Varázsígékért leszáll az Alvilágba.

Vének véne Väinämöinen, időtlen idők tudósa csónakot akart csinálni, fából új hajót faragni, partján párás félszigetnek, szélein ködös szigetnek. De nem volt faragni fája, dereglyéhez deszkaszála. (8)

Fölkutatni fát ki mēnjēn, törzseket ki fog találni, Väinämöinennek valókat, deszkaszálakat dalosnak? (12)

Pellervoinen, puszta sarja, szántóvető pöttöm Sampsa mēnjēn mostan fát keresni, tölgyfatörzseket találni, Väinämöinennek valókat, deszkaszálakat dalosnak. (18)

Úton méne-mēndēgele északra, kicsit keletre, egyik dombrul másikára, majd a harmadikra hágva; aranybalta vállra vetve, nyele rézzel van kirakva. Nyárfa nyújtózik előtte öt ölnyi magas hegyével. (26)

Nekigyürkőzik a fának, fejszóját tövére téve. Nyárfa fölkiált azonban, száját ily szavakra nyitva: „Embēr, mit faragsz belőlem, hadd hallom, mivégre kellék?” (32)

Pöttöm Sampsa Pellervoinen választát így adta vissza: „Azt faragom én belőled, kivágni azért akarlak: Väinämöinen csónakához, deszkaszálakul dalosnak.” (38)

Furesállva felelt a nyárfa, mondta mind a száz gallyával: „Likas csónak lesz belőlem, széteső, szivárgó sajka. Tele van tövem odokkal: nyolcszor is ezēn a nyáron hērnjó húsomat harapta, gyökerem kukac gyötörte.” (46)

Pöttöm Sampsa Pellervoinen készülődött mást keresni. El is indult új utakra, északi irányba mēnve. (50)

Szálfenyő szökött elébe, nyolc ölnyi magasra nyúlva. Fejszóját a fához csapta, baltájával megbongatta, tudakolva-kérdve tőle: „Alkalmas leszēl-ē, szálfa, Väinämöinen csónakának, deszkául dērēk dalosnak?” (58)

Fenyő mondta, fölfelelte, maga kedvetlen morogva: „Nēm vagyok való hajónak, hat pár borda hordozónak! Tele kērgem karcolással: nyolcszor is ezēn a nyáron holló lēngētt lombjaimban, varjú károgott karomban.” (66)

Pöttöm Sampsa Pellervoinen tovább méne-mēndēgele, elindulva új utakra, mostan dél felé haladva. Terebélyēs tölgyre bukkant, kilenc öl kerületüre. (72)

Tudakolta, kérdve tőle: „Tölgyfa! Válna-ē belőled harci bárka bordafája, törzsöke hadi hajónak?” (76)

Tölgyfa méltósággal mondta, erdő éke értelémmel: „Bőviben vagyok fa benem anyagul hadi hajónak; nem fenyőfa, fereg-ette, nem vagyok belül kikezdve. Nyolcszor is ezen a nyáron, mikor nagy melegék voltak, köröttem a nap kerengétt, vállamon a hold világolt, kakukk ringott karjaimban, mellemén madárka fészkelte.” (88)

Pöttöm Sampsa Pellervoinen baltát válláról levéve, fejszével a fába vágott, tölgyre tündöklő acéllal, fáját gyorsan földre döntve, erdő ékését elejtve. Lombját gondosan lészédte, hasogatta hosszú törzsit, fögერэндákat faragva, darabolva dészkaszálat, hajóhoz valót a hősnek, Väinämöinen csónakához. (100)

Vének véne Väinämöinen, időtlen idők tudósa bárkát bárdolt büvigékkal, versékkal hajót varázsolt egyetlen fa forgásából, tölgyfa törmelékeiből. (106)

Égyet énekelt alaphoz, másodikat oldalakhoz, harmadik varázsdalával sudár ágaskákat ácsolt, bordaíveket berakta, eresztékit egyberotta. (112)

Szépén hajlott már hajója, bordafái béeresztve. Hanem három szó hiányzott: peremfáit rája rakni, elejét fölebb emelni, tatrészét helyére tenni. (118)

Vének véne Väinämöinen, időtlen idők tudósa mondogalódott magában: „Ej, szerencsém nincs ma nekem: hogy viszem ladikom vízre, hullámokra új hajómat?” (124)

Tanakodott-tépelődött, szavakat hol is szerézzén, hol végyén varázsigéket. Fűsti fécskének fejéből, hattyúrajnak hátuljárul, vadludak vonulatából? (130)

Útnak indult szószérézni. Hattyak ezreit előlve, libanyáját nyuvasztva, fécsefalkákat tarolva egyetlenegy szót se szerzett, valódi varázsigéket. (136)

Tanakodott-tépelődött: „Szókra lelnék százásával nyári rénnel nyelvtövében, fehér mókusnak fogában!” (140)

Tovább méne szószérézni, igegyűjtő útra indult: rétek rénjeit levágva, mókusokat mázsaszámra. Igét lelt egész halommal, hanem hasznak nem vehette. (146)

Tanakodott-tépelődött: „Szókra lelnék százásával Tuonela sötét tavában, Manala komor mezőin.” (150)

Szót szerézni Tuonelába, igékért Manába méne. Hetekig méne-mëndégéle: első hétén erdősökben, másodikon makkosokban, harmadikon hangaföldön. Messze látszott már Manala, Tuoni dombjai dörögtek. (158)

Vének véne Väinämöinen hangosan hahózni kezdett partján Tuonela tavának, Manala mocsarainak: „Hozz ladikot, Tuoni lánya, sajkát hozz, Manala sarja, hogy az árkon átevezzek, haláltónak túlfelére!” (166)

Tenyeres-talpas Tuoni-lánya, Manala csökkent cselédje éppen szennyesét szapult, lepédőt lappogatta Tuonela sötét tavában, Manala mocsárvizében. Szóval mondta, fölfelelte, foghgyről odavetette: „Csónakot csak akkor kaphatsz, ha elébb elébeszéléd, Manalába mért igyekszél belső bajtul mégtörtlen, jó halállal méghalatlan, egyéb végzettől veretlen?” (180)

Vének véne Väinämöinen így felelt neki szavára: „Tuonitól taszítva jöttem,

Manala vetett verembe.” (184)

Tenyeres-talpas Tuoni-lánya, Manala csökött cseléde, maga mondta, fölfelelte: „Mit hazudozol hiába? Jónél Tuonitól taszítva, Manától verembe ejtve, akkor Tuoni volna társad, Mana hozna most magával, fejedén halál fővege, Mana kesztyűje kezeden. Szólj valót, tē Väinämöinen, mondd, mi juttatott Manába?” (196)

Vének véne Väinämöinen így felelt e szóra néki: „Mana vermébe vas ejtett, Tuoniba acél taszított.” (200)

Tenyeres-talpas Tuoni-lánya, Manala csökött cseléde szóval mondta, fölfelelte: „Mit hazudozol hiába? Mert kit vas vetett Manába, Tuoniba acél taszított, ruhája vörös a vértül, inge harmattól iszamos. Vallj igazat, Väinämöinen, nē hazudozzál hiába!” (210)

Vének véne Väinämöinen így próbálkozott ezúttal: „Engem víz mosott Manába, halálba habok sodortak.” (214)

Tenyeres-talpas Tuoni-lánya, Manala csökött cseléde így felelt neki szavára: „Nēm hiszék hazudozónak. Mert kit víz vetett Manába, habok hoztak Tuonelába, át van ázva annak inge, merő víz maga, ruhája. Valahára vallj igazat, mi hozott ide Manába?” (224)

Am vénségēs Väinämöinen újra füllentésre fogta: „Tűz taszított Tuonelába, Manalába lángok löktek.” (228)

Tenyeres-talpas Tuoni lánya, Manala csökött cselédje, így felelt e szóra néki: „Hasztalan hazudozásod. Akit tűz hoz Tuonelába, Manalába lángok löknek, üstöke ugyancsak üszkös, égött a szakállá szőre. (236)

„Hej, tē vénség, Väinämöinen! Ha csakugyan csónak kéne, vallj valahára igazat, hagy abba hazudozásod, mondd, mi juttatott Manába belső bajtól mégtöretlen, jó halállal meghalatlán, egyéb végzettől veretlen?” (244)

Szólt vénségēs Väinämöinen: „Hogyha egy kicsit hazudtam, egyetmást el is tagadtam, végül vallhatok igazat. Bárkát tettem bájolással, varázsversékkel ladikot. Egy nap, másnap énekéltem, hát a harmadik nap este szétesett az ének szánja, elrepedt a rigmus rúdja. Árért jöttem Tuonelába, Mana földjére fűróért szánkóm újra szerkeszteni, megreparálni rudamat. Azért hozdad csak hajódat, küldjed hozzám azt a kompot, hogy az árkon átevezzek folyóvíznek túlfelére.” (262)

Tuonetar csúnyán csépülte, manai menyecske szidta: „Ó, bolondoknak bolondja, esztelenék esztelenje! Jőszántodbul jössz Manába, hívatlan halál honába! Bizony, bölcsebben cselekszél, ha fáludba visszafordulsz! Mert ide sokan sietnek, vissza nēm sokan vetődnek.” (272)

Szólt vénségēs Väinämöinen: „Asszony az, ki abbahagyja! Nēm fordul a férfi vissza, mégha mégoly élhetetlen! Hozd hajódat, Tuoni lánya, sajkádat, Manala sarja!” (278)

Ladikjára Tuoni lánya föl is vette Väinämöinent. Általvitte őt az árkon, halálónak túlfelére. Szóval mondta, fölfelelte: „Majd megjárod, Väinämöinen! Meghalatlan jössz Manába, élő testben Tuonelába!” (286)

Ott a gondos gazdaasszony, alvilágnak vén anyója habzó sört hozott köcsö-
ben, kétfülű cserépcsuporban. Szóval mondta, fölfelelte: „Igyál ebbül,
Väinämöinen!” (292)

Vének véne Väinämöinen sandán nézett serlegébe: belsejében békák ívtak, ol-
dalán nyüvek nyüzsögtek. Száját szóra is nyitotta: „Ném érkéztem én avégett,
kortyolni Mana-kupábul, sört Tuonela serlegébül. Sörivók megittasodnak,
részegések rosszul járnak.” (302)

Alvilág anyója szóla: „Mondd, vénségös Väinämöinen, mért jövel ide Manába,
tanyáira Tuonelának, mielőtt Manala szólít, hozzád ér halál hívása?” (308)

Szólt vénségös Väinämöinen: „Míg a csónakom csináltam, dereglyémén dol-
gozgtattam, három büvigém hibádzott tatrészeit helyretennem, megemelnem az
elejit. Szókat nem tudván szērözni sém földön sém fëllegékben, megpróbálkozom
Manában, túlvilági Tuonelában alkalmas szókra lelni, vadászni varázsígék-
re.” (320)

Az az alvilági asszony szóval mondta, fölfelelte: „Tuonela tudást nem árul,
hatalmát halál nem osztja. Innen még ki nem menekszél, életëdben még nem érëd,
hogy hazakerülj honodba, szeretëtt szülöhazádba.” (328)

Ajult álomba merítve fekteti a földi vándort Mana medvebőreire. Ott fekszik a
férfi mostan, halál álma hullt szēmére; alszik ő, ruhája ëbër. (334)

Volt ëgy vénasszony Manában, vén banya, bibircsës állú, drótfonál ügyes fo-
nója, vassodrony sodorintója. Hurkolt hálót százeröset, varázsolt ezëreröset
ëgyetlenëgy nyári ëjën, ëgyetlen kövön kotalva. (342)

Volt ëgy vénembër Manában, háromujjú csonka-bonka, szitahálónak szövője,
rész-sodrony sodorintója. Szött az hálót százeröset, varázsolt ezëreröset
ëgyetlenëgy nyári ëjën, ëgyetlen kövön kotalva. (350)

Tuoni vaskörmü legénye, vaskörmü, acëlfogású, huzogatta azt a hálót Tuonela
taván kërésztl; húzta hosszant és kërésztblen, mëghúzta haránt irányban,
Väinämöinent hogy në hagyja, elállja Uvanto útját, hogy míg a világ világ lész,
míg az ëgën holdvilág lész, në távozzon Tuonelábul, Manalábul még në szökjön.
(362)

Vének véne Väinämöinen mondogalódott magában: „Itt lelëm-ë hát halálom,
végörám ütött-ë mostan Tuonela örök tanyáin, Manalának mélyeiben?” (368)

Nosza másik bërbe bújva, villámgyorsan másra válva, feketën folyóba ugrott,
vidraként merült a vízbe, vaskukacként kunkorodva, vízikigyóként kígyózva sur-
rant Tuonela tavábul, halál hálóin kërésztl. (376)

Tuoni vaskörmü legénye, vaskörmü, acëlfogású kora hajnalban kiméne, hogy a
hálót kihúzza. Százszámra fogott lazacot, hulladékhalat vagy ezret, nem fogta ki
Väinämöinent, uvantolai öregët. (384)

Vének véne Väinämöinen mëgszabadulván Manábul száját szóra is nyitotta,
maga mondta, fölfelelte: „Në adja az a nagy Isten, në vigyën oda valakit, hogy
Manalába magátul, önként mënjën Tuonelába! Mert oda sokan sietnek, vissza

nëm sokan vetödnek Tuonela területérül, Manala mocsaraibul.” (396)

Azt is mondta még tanácsul, okulásul osztogatta ipëredöd ifjúságnak, növeködöd nemzedéknek: „Azt mondom, atyámfiái, valamíg világon élték, në vétseték vétlen ellen, në ártásokat ártatlannak! Bűnnek borzasztó a bére Tuonela örök tanyáin: ággyal várják ott a vétkest, heverövel a hibásat; matraca tüzes kövekbül, parázsló-piros lapokbul, paplana pokolkígyókbul, szöve Tuoni szörnyeibül.” (412)

TIZENHETEDIK ÉNÛK

Väinämöinen varázsígéket csikar ki „Világeröséböl”.

Gyógyító ráolvasások belső kórság ellen.

Vénék véne Väinämöinen, mivel nëm kapott ígéket Tuonelának tájairul, Manala lapályairul, mindëgyre azon ëvödött, folyvást forgatta fejében, szavakat kitöl szërëzzën, honnan hozzon bűvigéket. (8)

Pásztor ballagott felëje, töle hallott ily tanácsot: „Százával találsz szavakat, ezrivel varázsígéket Antero Vipunen ajkán, gyomrában Világerösnek. Oda kellene kerülnöd, elevickélnöd elébe. Nëm valami jó az útja, de nëm is nagyon veszélyës: kell elöször ëgy szakaszon varrötükön vándorolnod, második mënétëlësën szablyaélekën szaladnod, harmadik huzakodáskor csatacsákányok sorain.” (24)

Vénék véne Väinämöinen eltökélte elmënësit. Beméne kovács-komához, szölította ily szavakkal: „Idehallgass, Ilmarinen! Vassarukat verj ki nekëm, kalapálva kesztyűpárat; ingët fonj acélfonábul, vasalt vállrudat kovácsolj, vállaimra vasdorrongot, bélésnek acélt belébe, kívül lágyvassal bevonva. Indulok ígët szërëzni, vadászni varázsígékre hasábul Világerösnek, Antero Vipunen ajkán.” (40)

Mire Ilmarinen mestër szóval mondta, fölfelelte: „Vipunennek régën vége, Antero aligha indul csapdáit kivetni vadra, kelepcéit körbejárni. Në számíts szavakra nála, fél ige së tellik töle!” (48)

Vénék véne Väinämöinen nëm mondott lë mégsë róla. Mëndëgélte egész napes-tig varrötükön vándorolva, mëndëgélte a másik estig szablyaélekën szaladva, harmadik napon haladva csatacsákányok sorain. (56)

Maga verstudöd Vipunen, vénembër, Világeröse csak darvadozott dalostul, döglödött varázsígëstül. Nyakszirtjéböl nyárfa sarjadt, fehértörzsü nyír fejébül, füzfa nött füle tövëbül, orrából boróka bokra. fenyő hajtott foghúsábul. (66)

Odaërve Väinämöinen meztelen kardját kivonta bőr borította hüvelybül, öblös-re kötött övérül: vágta nyárfáját nyakáru, nyeste nyírfáját fejerül, körist álla kapcájáru, füzfáját füle tövëru, orráról borókabokrot, fenyőfáját foghúsábul. (76)

Döfte vasfejü dorongját szájába Világerösnek, vicsorgó vörös ingyébe, ferdén lógó fogsorába. Szóval mondta, fölfelelte: „Mozdulj már, mihaszna szolga, szünj még föld alatt fekünni, örök álomban alunni!” (84)

Verstudöd Vipunen akkor álmáböl riadt azonnal: szörnyen szaggatott a szája, këgyetlen kínokat érzëtt. Fogait a rúdba vájva, lágyvasat lërágta róla, de acéljába

akadva csak nem bírt a rúd belével. (92)

Vén Väinämöinen azonban szája szélin álldogálva, egyik lábával megingott, balbokája megbicsaklott; hanyatt-homlok hullt a szájba, Vipunen vörös ínyére. (98)

Nosza verstudó Vipunen száját szélösebbre nyitva, álla kapcáit kítátva koncát kardostul lényelte, garatján légurgulázta vénék véne Väinämöinent. (104)

Akkor verstudó Vipunen száját szóra nyitva mondta: „Mindönt összeöttem eddig, kossal éltem, kecskebakkal, vén tehénnel töltekéztem, keményhúsú kant haraptam, haném ilyen még nem ettem, ehhez fogható falatot.” (112)

Vén Väinämöinen pediglen mondogalódott magában: „Alighaném itt a végem, innen már ki nem menekszem, kárhozat kalickájából, romlásnak rékesztékébül.” (118)

Tanakodott-tépelődött, mi légyen, mi lesz a sorsa. Ott lógott övén a kése, jófajta eres fanyéllal: csónakot csinált belőle, ladikot varázsigékkel. Csónakázott erre-arra, bélcatornákon csurogva, minden zégzugát bejárta, siklott minden szögletébe. (128)

Vén Vipunen, vers tudósa evvel nem sokat törődött. Vén Väinämöinen azonban fűrgén fölcsapott kovácsnak, vállalkozott vasverésre: köpenyét tévén kohónak, ingeujját fújtatónak, birkabőrit légvonónak, gatyaszárát gázfogónak, harisnyáját füstfogónak; üllőnek tévé a térdit, kalapácsnak a könyököt. (140)

Kalapálgatott-kopácsolt, ütemest ütögelődve. Éjthosszat csak verte-verte, nap-hosszat nem is pihenve, vékonyában Világerősnek, Nagyhatalmúnak hasában. (146)

Akkor verstudó Vipunen morfondírozott magában: „Ki lehetsz, világ vitéze, fenelátta szörnyű fajzat? Ettem mindenfajta embért, ezreket elemésztettem, haném effélet nem ettem. Szénpor szálldogál a számba, pörzselő parázs ínyemre, torkomat salak tömíti. (156)

„Eredj már utadra, undok, földnek átka, fuss belőlem, mielőtt előkeresem, meglelém szülőnyádat. Mert ha megmondom szülednek, ráolvasom jónyádra, szenvedhet szegény miattad! Apja-anyja bándigálja fertelmességét fiának, gyalázatát gyermekének.” (166)

„Fél nem foghatom eszémmel, nincsen sejtelmem sē róla, hogy estél belém bajomra, veszett eb gyanánt gyötörni, harapdálni, rágni rajtam, elemésztetni egészen. Kór vagy-é, kit Isten küldte, Úr határozta halálom, avagy álnokság vetése, más okozta, más szērızte; fizetség fejébe küldtek, pénznek pórázán vezetnek?” (178)

„Ha kór vagy, kit Isten küldött, Úr határozta halálom, folyamodom én Uramhoz, Istenbe vetem bizalmam. Nem hagyja az Úr a jókat, híveit halálba venni.” (184)

„Ám ha vagy gonosz vetése, rontás, mástul rámbocsátva, majd kitudom én, ki küldött, meglelém szülőhazádat.” (188)

„Régén onnét jött a rontás, bűbajoskodás bogárzott: varázslóknak városából, ráolvasók rétejirül, betyárok búvóhelyérül, szemfényvesztők szerűiről, pusztulásnak parlagárul, föld méhének mélyeibül, holtaknak hideg honából, kárhóztak kertjeibül, földindulás fészkeibül, szétrepedező rögökbül, tovagördülő göröngybül, zizzenő homok zajából, lápoknak lapályairul, mohát sē termő mocsárbul, bőven buzgó lápkutakbul, felfakadó forrásokbul, erdei lidérc likából, hét hegységnek horhosából, vörösrézerdő hegyérül, sárgarézhegy erdejébül, léngő lombú lúcfenyőkrül, jajgató jegényefákbul, korhadt kérgű szálfenyőkrül, rothadó-reves tövekrül, róka réjjogó helyérül, szarvasúzó szurdikokbul, vérmedvének kővárából, bozontosnak barlangjából, Észak éktelen havárul, lappoknak lapos honából, sarjatlan-sivár ugarrul, művelhetetlen mocsárrul, határtalan harcterekül, embérmészárló mezőkrül, suhogó sovány füvekrül, vörösen szivárgó vérbül, tenger tágas téreirül, tagolatlan tótükkörül, fekete tavak sarából, mérhetetlen mély kutakbul, sustorgó-sebēs folyókbul, forgók fortyogó vizébül, Rutja sodró sellőjébül, zuhatagok zajlásából, magasságos menny ködébül, fehér fellegek fejérül, szikkasztó szelek nyomából, viharok vetéseirül.” (238)

„Tégéd is talán ezekbül küldtek, átkozott, kínozni, szegény szívem rejtékébe, büntelen belem tövébe, mardosónak-koptatónak, örlőnek-kopácsolónak?” (244)

„Kushadj már, pokol kutyája, mēnj tőlem, Manala dögje, haramja, eriggy hasambul, zsarátnok, zsigereimbül! Hagyj föl szívem szúrásával, lépemnek lētiprásával, gyomrom gyűrögetésével, tépdésésével tudómmek, köldökömmek kotrásával, lágyékom lukasztásával, csigolyáim csörlésével, dērekam dōfölésével!” (256)

„Hogyha vesztenék e harcban, jőnek jobbak majd helyembe, sanyarúságban segédnek, bátorítónak bajomban.” (260)

„Földnek bábáit idézēm, ugarok urait hívom, földből szablyaforgatókat, huszárezredēt homokbul, erömül-egészítómül, oltalmamul-orvoslómül szorongató szükségēmben, keserves-kemény kínomban.” (268)

„Hogyha ennyinek sēm enged, nēm hagyna alább hevével, ébredj, erdő, embérestül, bozótosok bajnokostul, seregéstül sűrűségék, tengerek-tavak hadastul, százával vasasvitézék, ezren talpig vértétzetben: pokolfajzatot püfölni, johomból Judást kivetni.” (278)

„Hogyha ennyinek sēm enged, nēm hagyna alább hevével, kelj vizekbül, Vízi Asszony, kék kendős, futó habokbul, lēnge leplü, lápkutakbul, tisztaság, tavak sarából, gyámolul gyötört öregnek, gyarló embernek erőül: ártatlanoknak nē ártson, bünteleneket nē bántsa.” (288)

„Hogyha ennyinek sēm enged, nēm hagyna alább hevével, jőjj, Boldogaszszony-anyácska, teremtés aranyvirága, anyja mindēn asszonyoknak, ősanánk, világ szülője! Jőjj kitapogatni kínom, szüntetni szorongatásom, segélj, hogy bajom kibírjam, romboló ragályt lētörjem.” (298)

„Hogyha ennyinek sēm enged, nēm hagyna alább hevével, Ukkóhoz, Egek

Urához, fordulok fêlhôlakóhoz: jôjj, jelênj még, hogyha hívlak, segítségemre sietve, rossz rontást rövidre szabva, kôrságom tövét kivágva tüzes kardod pêngéjével, sziporkázó szablyaéllel!” (308)

„Eriggy már utadra, undok, földnek átka, fuss belôlem, nincs hely számodra szívemben, menedék menekülônek. Keress más lakást magadnak, távolabb tanyára lelve, volt uradnak udvarára, anyádasszony zsámolyára!” (316)

„Ha mégérkezél hazádba, szeréncsésen célhoz érve, alkotódnak ablakára, volt uradnak udvarába, jelëzd majd a megjövéséd, titkos jellel érkezéséd, dérrrel-durral mënydörögve, villámokkal vagdalózva, kapujukat rúgva-rontva, ajtót-ablakot kitörve, viharoként a házba törve, szélörvényként a szobába; kapj bele bokacsontjába, lábikrájába harapva, gádorában gazd’uradnak, ajtajában asszonyodnak; gazdádnek szemét kiszúrva, asszonyod fejét beverve, ujjaitak görbe görcsbe, fejük ferdére facsarva.” (336)

„Hogyha véléd ezt kevésnek, kakasként ugorj az útra, csapj föl tikfinak csatázni, trágyadombon dögölôzni! Lovakat lëöld az ôlban, jószágot a jászol mellett, szarvait ganajba szôrva, farkukat a földre vetve, tehének szemét kiszúrva, csontjukat törekre törve!” (346)

„Hogyha szél hozott e tájra, szélhordta ragály vetése, téli szêlnek szerzeménye, ragadványa rossz idônek: szelek útján mënj utadra, viheder vigyên magával, ághëgyën sê hagyva ülni, përcenetre sëm pihenni, vashëgy ormaira víve, rézhëgy csúcsára ragadva! Ott fúvathatod fejedet, hintázhatsz hideg szelekben.” (358)

„Hogyha égbôl volt jövéséd, fodorodó fêllegëkbül, emelkedj mëgint az égre, levegôben lëngedëzve, harmathullató kôdôkben, csillogdáló csillagokon; ottan tûzként tündôkölhetsz, sziporkaként szôkdëcsëlhetsz nap nyargalása nyomában, hold keringését követve.” (368)

„Vagy ha lënnél víz vetése, tengër habja hordaléka, akkor mënj a vízbe vissza, hullámok alá húzódva, iszap várába vonulva, homokhalmokon mëgülve, hullámoktul hajtogatva, lomha tengërtôl lökôdve!” (376)

„Ha jöttél halál honábul, elköltözötték körëbül, szállj szülôhazádba vissza, Kalma bús birodalmába, szétporladozó rögökbe, szërte gördülô göröngybe, ahol annyian enyésznek, hatalmasok is lëhullnak.” (384)

„Ha mëg onnét volt jövéséd: erdei lidérc lukábul, égigërô fák honábul, fenyvesëknek fészkeibül, akkor most oda bûvöllek: erdei lidérc lukába, égigërô fák honába, fenyvesëknek fészkeibe, ott maradnod mindörôkre, míg a palló szëj-jelpállik, gërendák gombát terëmnek, ház fôdele földre roskad.” (396)

„Majd mëg máshová bûvöllek, oda küldelek, kurafi: kanmedvének kôvárába, bozontosnak barlangjába, lápoknak lapályaira, mocsaroknak mélyeibe, ingó-ringó ingóványba, lötykôlôdô lápkutakba, hal nélkül való vizekbe, sügért sëm tûrô tavakba.” (406)

„Talán ott sê lelsz tanyára, akkor hát oda bûvöllek: Észak éktelen havára, lapoknak lapos honába, sarjatlan-sivár ugarra, müvelhetetlen mezôre, melynek

holdja-napja sincsen, nem is várhat virradatra. Ott majd élheted világod dorbézolva-dáridózva: fára fëlkötözve szarvas, rénnék részei fagyasztva, éhénkórászoknak étkül, mohóknak marakodásul.” (420)

„Majd még máshová bővöllek, küldelek kemény-kégyetlen: Rutja sodró sellőjébe, vad vizeknek zajlásába, hova fák fejest zuhannak, gyökerestül gyantás törzsek, terebélyesek tövestül, ormostul faóriások. Úszkálhatsz, pizsok pogánya, zúgónak zuhatagában, forगतagban forgolódhatsz, sekélyesben sorvadozhatsz.” (432)

„Talán ott sē lelsz tanyára, akkor hát oda bővöllek: Tuonela sötét tavára, Manala mocsaraiba. Onnan nincs szabadulásod, ép bőrrel ki nem kerülhetsz, hogyha én ki nem segítlek, ki nem váltalak kégyesen kilenc kossal, jó kövérrrel, egy anyának ellésével, kilenc törzsökös tinóval, egyhasi busa bikával, kilenc csilagos csikóval, egy kancának ellésével.” (446)

„Ha kérdöd, ki visz ki innen, ha szükségöd lenne lóra: gondoskodom én fuvarrul, hátasért fejed nē fájjon! Van paripája pokolnak, vadonnak vörös sörényű, füstöt fú az orrlíkából, torkából tüzet okádik, csupa vasbul van patája, körmei kemény acélbul, kapaszkodni könnyű véle, meredéken még sē kottyán hozzá illő jó lovasnak, sarkát vékonyába vágva.” (460)

„Ha nem tartod ezt élégnek, ott a Hiisi hósiklója, sátán sije égérfából, öreg ördög bunkósbotja Hiisi földjeit befutni, gonosz lélkéknek ligetít, Hiisi földjén hancúrozni, ördög erdeit bejárni. Ha utadba kő kerülne, az dirib-darabra törjön, kérésztben fekvő fa törzse helyben kétfelé hasadjon, hogyha embēr áll elébed, útnak szélire szaladjon.” (474)

„Mozdulj már, mihaszna, innen, falurossza, fuss pokolra! Sosē várj a virradatra, pitymallatra-pirkadatra, a hajnali napsugárra, kakaskukorékolásra! Most van mindēn rossz mēnése, fene förtelēm futása: hold világánál haladhatsz, világossal vándorolhatsz.” (484)

„Ám ha nem sōpörsz sebēsen, ēbellētte, még makacskodsz, kapok karvaly karmaira, vérivő vonyogójára, húsēvőnek horgaira, vércse ágas villájára, förtelmeset fojtogatni, gyalázatosat gyötörni, markolászni, míg kimúlik, míg belészorul a lélek.” (494)

„Elfutott elébb az ördög, még améknek volt is anyja, mikor Istennek ideje, eljött Ūrnak érkezése: csak tē nem szaladsz, szülētlen, nem iszkolsz, gonosz idētlen, kódorgó kutya, nem ugrasz, ēbellētte, nem takarodsz, napkeltēig késlekēdvē, halogatva holdhunyasig?” (504)

Vēnēk vēne Vāināmōinen száját akkor szōra nyitja: „Jól mēgvagyok itt magamban, vigan élēm én világom! Máj van – mēgfelel kēnyérnek, hāj – kēnyér mellē valónak, tūdō – jó lēsž főzeléknek, zsiradék is zsirozónak.” (512)

„Ūllōm ūltetēm alábbra, szilárdan a szivizomba; kalapácsütéseimnek kēnyēsēbb helyet keresēk. Ítéletnapig így élēk, többē nem szabadulsz tōlem, ha nem hallhatom igēid, varázverseid özōnnel, szavaidat szāzasával, igēidet ezresē-

vel. Szó hiába el nē hulljon, verembe varázs nē vesszēn, tudás föld fölött maradjon, föld alá ha mēgy tudója!” (526)

Akkor verstudó Vipunen, az a vén Világerőse, szájában tudás tömege, hasában igék hatalma, szavak székrényét kinyitja, dalát ládászámra dönti. Legszebb versit válogatja, tudományától mi tellik: mindēnek eredetéről, ősidők varázsigéit, nēm gyerekeknek valókat, éltésnek sēm érhetőket a mai nehéz időkben, elkorcsosuló korunkban. (540)

Énekelt eredetéről, dallott dolgok ősökárul; Alkotó hogyan akarta, Teremtőnek tervezése: levegő leve magátul, levegőből víz kivárott, vízből szárazföld született, földből fák, füvek fakadtak. (548)

Mondta, mint volt hold kelése, fényes napnak féljövése, égpillérek építése, égnek félcsillagozása. (552)

Szóval verstudó Vipunen bölcs dalait mondta-mondta; szēm nēm látott, fül sē hallott ember-émlékzet óta dalnokot, nagyobbat nála, sē táltost, nagyobb tudásút. Szájából ömölt a szózat, nyelve forgott friss ütemre, mint ügető lónak lába, telivér paripa tánca. (562)

Napról-napra mondta versit, éjrül-éjre énekélte. Mēgállott a nap fülelni, hold világa hallgatózni, szűnt a tengēr tombolása, háborgó habok csitulnak, lassúdott folyók futása, Rutja romboló esése, Vuoksi vad vízének árja, még a Jordán is mēgállta. (572)

Väinämöinen, vénék véne immár mēgkapta igéit, fölszērülkēdett szavakkal, kedvére való varázssal. Készülődött hát kimēnni Antero Vipunen ajkán, beléből Világerősnek, nagyhatalmúnak hasából. (580)

Szolt vénségēs Väinämöinen: „Hej, tē Antero Vipunen! Nyisd ki szadat szélēsebbre, állad kapcáit kítátva, hadd mēnjen ki már hasadbul, hadd induljak el hazámba!” (586)

Akkor verstudó Vipunen szóval mondta, fölfelelte: „Mindēnfélét ettem-ittam, ezreket elemésztettem, de olyat sohasēm ettem, mint vénségēs Väinämöinen. Igēn tetszett érkēzésēd, jobban tetszik távozásod.” (594)

Azzal Antero Vipunen fogait kivicsorítja, száját szélēsebbre nyitja, álla kapcáit kítátja. Vén Väinämöinen pediglen kijött torkából tudósnak, beléből Világerősnek, nagyhatalmúnak hasából. Fogai közül kifordult, ügyesen homokra huppant, mint aranyos szőrű mókus, arany mellényēs mēnyétke. (606)

Avvál mingyárást mēgindult, a kovácsot mēgkereste. Monda Ilmarinen mestēr: „Osztán kaptál-é igéket kedvedre való varázssra, csónakod hogyan csináljad, tatjarészit hogy tapasszad, elejét hogyan emeljed?” (614)

Vénék véne Väinämöinen így felelt neki szavára: „Szókat százával szērēztem, ezrivel varázsigéket. Szavakat szabadítottam, versēket a sírverēmből.” (620)

Ballagott a csónakához, míves mestērműhelyébe; csónakát csinálva készre, oldalait összeróva, tatrészit helyére téve, elejét mēgemelintve. Kész a csónak ácsolatlan, fa forgácsolása nélkül. (628)

TIZENNYOLCADIK ÉNĚK

Väinämöinen és Ilmarinen värsényt indul léánykéröbe Pohjolába

Vének véne Väinämöinen mind azt forgatta fejében: léánykéröbe kéne menni, fonatos fejüt kikérni Észak éjsötét honábul, szomorú Sariolábul; Pohja páratlan léányát, ékés északi mënyasszonyt. (8)

Hupikékre kis hajóját, pingálta tulipirosra, orrát bévonta arannyal, elegyítette ezüsttel. Némely szép napon pediglen, hajnalnak hasadta táján csónakát a vízre vonta, százbordás hajót habokra héjahúzott siklófákrul, gömbölyü vörösfenyökörül. (18)

Áll az árboca középén, árbocon vitorlavászna, egyfelöl vörös vitorla, más felén még kék vitorla; maga szálla csónakába, hágva útrakész hajóra, indult tengérnek terére, habtarajos hullámokra. (26)

Elébb száját szóra nyitva, maga mondta-mondogatta: „Ladikomba lépj, Úris-ten, hatalmas, utazz hajómmal, gyënge embérnek eröül, segédül csekély-magammak tengér végtelen vizein, határtalan hullámokon! (34)

„Fuvó szél, simán szalasszad, hullám, vidd hajóm kímélve, nehogy ujjam nedvesítem, tengér tükrét átlukasszam hátán végtelen vizeknek, beláthatatlan lapályon!” (40)

Annikki, nevének éke, szüze éjnek-alkonyatnak, esték hosszúra húzója, kora hajnalok kelöje éppen szennyesét szapulta, öltözékít öblögette vörös vízipalló végén, szélin szélés dëszkahídnak, fokán ködlö fëlszigetnek, partján párálló szigetnek. (50)

Térül-fordul, nézelödik, örül a gyönyörü napnak, szëme jár az égi kékén, tükrén végtelen vizeknek; fényes nap ragyog fölötte, villogó vizek alatta. (56)

Tengér tükrére tekintve, fejét fordítva a napra, szélés Suomela folyóra, Väinölä vizére látva: tengéren fekete foltot, észrevétt valami kékét. (62)

Száját akkor szóra nyitva, mondogalódott magában: „Mit jelenthetsz, furcsa foltja, mi lehetsz, habok homálya? Volnál vadludak csapatja, avagy ringó réce rajja, szárnyra kelj nekém azonnal, fëllegékbe félrëpülve! (70)

„Ha lënnél lazacelöhely, vagy egyéb halak gyüülése, rëbbenj szét sebëshu-
suhana, menekülve mély vizekbe! (74)

Lëhtenél kiálló köszirt, vízben korhadó gërenda, ha a hullám elborítna, rád gördülne víz verése.” (78)

Közelebb került a csónak, vitorlášhajó vonulva fokán ködlö fëlszigetnek, partján párálló szigetnek. (82)

Annikki, nevének éke fëlismerte már valónak: habokat szelö hajónak. Mondogalódott magában: „Lënnél bátyámnak ladikja avagy csónaka apámnak, fordulnál felénk azonnal, honni föld felé fejeddel, orral a hazai révnek, más révek felé faroddal. Ha mëg másnak vagy hajója, úsznál tölünk távolabbra, más révek felé sietve, fordulva felénk faroddal.” (96)

Honni csak nem volt a csónak, de nem volt vadidegën së: Väinämöinen volt hajósa, időtlen idők tudósa. Lám, közelebb is kerülne, bizonynal beszélgetésre, egy szót hozni, vinni másat, harmadikat húzni-vonni. (104)

Annikki, nevének éke, szüze éjnek-szürkületnek tudakolta, kérdeve tőle: „Há hajózol, Väinämöinen, merre-merre, víz vitéze, hova készülsz, földnek éke?” (110)

Vén Väinämöinen e szókra vitorlásrul válaszolta: „Indulék lazac-ívásra, tavi pisztrángot találni Tuonela sötét tavában, Manala mocsaraiban.” (116)

Annikki, nevének éke választát így adta vissza: „Mit hazudozol hiába? Ismerëm halak ívását. Bizony, bátyuskám valaha, nem így indult jó apuskám vaktában lazacfogásra, tavi pisztrángot találni: háló volt egész halomnyi, tele-csónaknyi csaléték, húzóhálók és zsinëgék, zurboló botok berakva, ülése alatt szigonyok, csákyák csónaka farában. Há hajózol, Väinämöinen, merre mégy, Uvanto sarja?” (132)

Vén Väinämöinen felelte: „Mëgyék vadliba-vadászni, tarkatollasokra lesni, csurgócsörüekre löni hetedhétország tavában, mérhetetlen mély vizekben.” (138)

Annikki, nevének éke így felelt neki szavára: „Ösmerëm az őszintéket, föllelëm a füllentöket! Bizony, bátyuskám valaha, nem így indult jó apuskám dörén vadliba-vadászni, vöröscsörüek lesére: fölfont fegyvert vitt magával, erős ívú számszëriját, fekete kutyát kötélën, szijon számszërija mellett, partszélën szökellt kutyája, kövekën szaladt kopója. Vallj igazat, Väinämöinen, végülis hová hajózol?” (154)

Vén Väinämöinen javallta: „Mi lenne, ha háborúba, hadba volna indulásom, vitézi verekedésbe, vérben gázolva bokáig, térdig talpalva vérésben?” (160)

Szóla Annikki azonban, csörfölt cincsatos kisasszony: „Háborúhoz is könyítok. Éd’sapám is elmënt egykor hadba, gyilkos háborúba, vitézi verekedésbe: százan voltak kik eveztek, evezötelenëk ezren; számszërijak rëndbe rakva, kardok késznlétbe’ tartva. Végre vallhatnál igazat, hazudozást abbahagyva! Há hajózol, Väinämöinen, szándékszol, Suvantolainen?” (174)

Vén Väinämöinen ezúttal így felelt neki szavára: „Lépj a csónakomba, lányka, szép hajadon, kis hajómba! Majd igazat mondok akkor, hazudozást abbahagyva.” (180)

Annikki azonban szidta, csattogott a cincsatoska: „Szelek szálljanak hajódba, viharok vitorlásodba! Majd a bárkád fölborítom, hajódat habokba döntöm, ha azonnal mëg nem mondod, merre mégy, hová hajózol. Hanëm most igazat halljak, ëlég a hamiskodásbul!” (190)

Vënëk véne Väinämöinen választát így adta vissza: „Mondhatok valót is végül, habár egy kicsit hazudtam: léánykëröbe igyekszëm, mëgyék szép szüzet szërezni Észak éjsötét honábul, szomorú Sariolábul, férfiú faló falukbul, hösöket ölö helyekrül.” (200)

Annikki, nevének éke, szüze éjnek, szürkületnek, mihelyt mëgtudta a titkot,

immáron való igazat, főkötőit félrelökte, öltözékit öblítetlen szélés dészkapad szegélyin, vörös vízipalló végén. Szoknya szélit kézbe kapta, fodrait marokra fogta, futásnak eredt azonnal, szélvészént szaladt hazáig. Kovácsot kereste otthon, mēnt a bátyja mūhelyébe. (214)

Maga Ilmarinen mestēr, időtlen idők kovácsa épp egy vaspaddal vesződött, elégyengetve ezüsttel; hajában korom, könyöknyi, vállán szénpor, ölnyi vastag. (220)

Annikki ajtóban állva száját szóra is nyitotta: „Édēs bátyám, Ilmarinen, időtlen idők kovácsa! Verj ki most nekēm vetélőt, karikagyūrūt kovácsolj, fülönfüggőt, kettőt-hármat, öt-hat láncocskát övemre: akkor megmondom a titkot, hamisítatlan igazat!” (230)

Monda Ilmarinen mestēr: „Jól van, ha való a híréd, verheték nekéd vetélőt, gyártok gyūrūt ujjaidra, kebledre csinos kērésztet, fülönfüggőket füledbe; ám ha híreid hamisak, meglévőd is összerontom, lészakítom, lángba hányom, kohómba tolom középře!” (240)

Annikki, nevének éke válaszát így adta vissza: „Hajaj, Ilmari kovácsom, nēmigēn vészēd tē nőül, akit eljegyztél egykor, kit akartál asszonyodnak! (246)

„Égyre csak kopogsz-kopácsolsz, kalapálgatsz nyakra-főre, lovakat vasalsz nyaranta, vasbul tárgyakat telente, éjszám szánodat szērēlēd, napszámra kason kovácsolsz, hogy majd elmēhess arádért, elporoszkálj Pohjolába. De már elviszik előled, leleményések lēföznek, magadétul megrabolnak, szōktetik szerelmes társad, kit kinéztél másodēve, kit kikértél harmadēve. Már mēningél Väinämöinen kék hullámokon hajózva arany bārkája farában, rézevezővel evezve Észak éjszótét honába, szomorú Sariolába.” (266)

Bánatba borult kovácsunk, búsulásba vas verője. Markából fogó kifordult, kalapács kihullt kezéből. (270)

Monda Ilmarinen mestēr: „Annikki, aranyos hūgom, verēk én nekéd vetélőt, karikagyūrūt kezedre, fülönfüggőt, kettőt-hármat, öt-hat láncocskát övedre: fűtsd be fürdőnk illatosra, fűtős szaunánkat szagosra válogatott vékony fával, finom forgáčshulladékkal! Kevéske hamut keverve lūgodatnak vesd a vízbe, hogy fejemet megsikáljam, törzsem dörzsöljem fehérre ősztül összegyűlt koromtul, télēn tartó vasveréstül.” (286)

Annikki, nevének éke fürdőt titkon félfűtötte szēldöntötte száraz fával, tüzes mēnykötől töröttel. Sellőből szēdēt köveket forró gőz vetése végett, vizet vett varázskutakbul, lábolatlan lápszēmēkből. Csalitosban tört csapókat, varázsvesszőket ligetben; mézes ágát áztatgatta illatos kövek közében. Zsírokból lūgot sūrített, főzött szappant is velőbül, szappant, gyōngyözöt, szagosat, gyōngybuborékoshabosat, vőlegény fejét sikálni, törzsit dörzsölni fehérre. (304)

Maga Ilmarinen mestēr, időtlen idők kovácsa lánycsecsebecsét csinálgat, fülönfüggőt fabrikálva fürdő forralása közben, míg a szauna megmelegsik; azokat hūgának adja. Szólt a szorgalmas kisasszony: „Már a fürdőt félfűtöttem, forró már

a füstös szauna, már a vesszőt megfonnyasztva puha nyírscapót csináltam. Kedvedre fürödj, fivérem, bőven önts vizet magadra, tarkódat tisztára mossad, szemédet sziporkaszépre!” (320)

Maga Ilmarinen mestér fürdőházba ment fürödni, kedvére kimosakodva, fehérre fürösztve testit, szémeit sziporkaszépre, szemöldökeit szziromra, tarkóját tojásfehérre, egész testit tündöklőre. Jó a fürdőből a házba fél sém is ismerhetően: orcái sziporkaszépék, piros rózsa pírja rajtuk. (332)

Száját szóra is nyitotta: „Annikki, aranyos hűgom, add elő patyolatingem, rakd ki ünneplő ruhámat; kellően kicsinosítva méhessek menyasszonyomhoz!” (338)

Annikki, nevének éke hozta a patyolatinget makulátlan tiszta testre, póre bőre hűvösére, aztán adta gyolcsgatyáját, szép szüéléje szötte vásznat szénporatlan tomporára, csont-ném-láttató csípőre. (346)

Hozta a puha harisnyát, anyja lánykori kötésit, szöglettelen száraira, izmos lábakra; majd a pompás pár cipellőt, csizmát, némét mesterművet húzva fél harisnyájára, anyja lánykori művére. Kihozta a kék kabátot, alul májszínű szegésűt, patyolatingére húzta, arra a gyönyörű gyolcsra; majd dolományt is darócbul, négyszérés szövetszegésűt kerített a kék kabátra, újdonatúj ujjására; ezérgombos barna bundát paszománttal-pikkelyekkel vett daróc dolományára, ama szépén beszélgette; majd övvel övezkélődött, arannyal tűzött tüzszövel, anyja kötöte lánykorában, fonatos fejú vasalta; húzta tarka kéztévőit, aranypántos kesztyűpárat, lapp fiak remékélésit szépformájú két kezére; majd süvegét, jó magasat aranyfényű fürteire; valamikor apja vette, vőlegényül azt viselte. (378)

Most hát Ilmarinen mestér félkészült, félöltözött, kicsipte magát csinosra. Szolgáját is szólította: „Fogd be fürge jó fakómat karmazsinkasom elébe, hadd induljak hosszú útra, mënjek messzi Pohjolába!” (386)

Szölt a szolgája viszontag: „Van csödörcecsikónk hatával, zabon tartott jó paripa; mélyikkel akarsz utazni?” (390)

Monda Ilmarinen mestér: „Védd a legjobbkat lovamat, rakva szérszámot réája, fakóm szán elébe fogva! Tégy kilenc kakukkolót is, tíz csicsérgő csizmadarat hámigámon hangicsálni, zablászijamon zönögni: fölfigyelnek rá a szépék, lélkésédnek majd a lányok! Medvebört boríts a fára, hogy puha légyen ülésém, szörméjébül vízi szörmények szán fölé födéltsz szérvé.” (404)

Akkor régi rabszolgája, pénzén vásárolt cselédje szép csikóját szérszámozta, fakóját a szánba fogta. tett kilenc kakukkolót is, tíz csicsérgő csizmadarat hámigáján hangicsálni, zablásziján zöngicselni. Fára medvebört borított urának ülőhelyéül; szörméjébül vízi szörmények szán fölé födéltsz szérvé. (416)

Maga Ilmarinen mestér, időtlen idők kovácsa, Ukkót kérlelte fohással, imádkozva Istenéhez: „Ukko, hullass új havakat, vess utamra hófehéret, hogy a szánka jól szaladjon, suhanjon sebés futással!” (424)

Szézertt új havat nagy Ukko, hullongatott hófehéret, hangafüvet hóba rejtve, bogyós bokrokat bevonva. (428)

Akkor Ilmarinen mestér acélszánkójára szállott. Száját szóra is nyitotta, maga mondta, fölfelelte: „Szíjamat tē tartsd, szērēncse, szállj a szánomba, nagy Isten! Szíjszakadástól szērēncse, Isten óvjon szántöréstül!” (436)

Gyeplejét kezébe kapta, ostorát marokra fogta, avval ménjét megcsapintva szóval mondta, fölfelelte: „Induljunk, lovam, iramban, lēnsörényű, szēdd a lábadd!” (442)

Hajtott vágatában haladva, part kanyarjait követve, tengérszűkületék szélén, égērdők oldalában. Parton kaptatott kopogva, partoknak porát kavarva; kavics szóródott szemébe, tengēr tajtéka nyakába. (450)

Hajtott egy nap, hajtott másnap, harmadikat is haladta, hát a harmadik nap este csak beérte Väinämöinent. Száját szóra is nyitotta, mondta messziről kiáltva: „Ó, vénségēs Väinämöinen! Testvéri kötést tēhetnénk, hogy bár kérjük mind a ketten, vetélkēdünk vōlegények, nēm visszük a lyányt erővel, kedve ellen kényszerítve!” (462)

Vēn Väinämöinen felelte: „Tartsuk testvéri kötēsünk: nēm visszük a lyányt erővel, kedve ellen kényszerítve. Adják annak a mēnyasszonyt, akihez magátul mēnne; nē lēgyünk neheztelēssel, hosszúra nōvō haraggal!” (470)

Égyütt mēntek hát elōre, maguk módján mind a ketten: hajt a csónak, partra csapkod, hajt a csōdōr, körme csattog. (474)

Telt valamēlyes idōcske, pillanatnyi-pērcenetnyi. Hallik már a házōrzőjük, ugyancsak ugat kutyájuk ott a pusztá Pohjolában, szigorú Sariolában. Elēbb csōndesen csahintott, morgadozva közbe-közbe, falat nyomkodva farával, farkával a földet verve. (484)

Szōlt a pohjolai gazda: „Mēnj ki már mēgnézni, lányom, mért kaffant a ház kutyája, leffentyūs fūlūt mi lelte?” (488)

Szōlt a kotnyeles kisasszony: „Éd'sapám, nincs érkēzésēm: almozok elēbb az ólban, ellátom az állatokat, majd malomkōvön darálok, sima lánglisztēt szítálok fēlmázsás kōvön finomra evvel a csekély erőmmel.” (496)

Házi hiisi csak csaholgat, morgadoz a szūrkeszōrű. Szōl a pohjolai gazda: „Mēnj ki már mēgnézni, anyjok, mit ugat úgy az ēbadta, vár kajlája mit veszékēl?” (502)

Ám azt mondta rá az asszony: „Nincs nekēm arra érkēzésēm: ennyi embērt kell ētetnēm, rakni rēggelit elēbük, nagy kēnyeret kell kisūtnōm, tēsztát gyūrva-tapsikolva; nagy kēnyēr kevéske lisztbūl, evvel a csekély erőmmel!” (510)

Pohjolai gazda mondta: „Mēnyecskének mindig sūrgōs, lánynak mindig lōg a nyelve, fūrdōpadkán is fūtōzve, heverōn is hentērēgve. Mēnj, fiam, tē nézz utána!” (516)

Fia mondta, fölfelelte: „Ēn nēm érek rá kimēnni: csorba fejszēm kell kivernēm, vastag tōkēt szējjelvāgnom, fēlhasogatnom halomba, aprófānak aprogatnom; nagy halomba, fāt finomra – evvel a csekély erőmmel!” (524)

Vár kutyája csak csaholgat, csak vonít a várnak ōre, ēbellētte ēgyre csattog,

szigetnek zsaruja szűköl, földet döfködve farával, farkát fölfelé csavarva. (530)

Mond a pohjolai gazda: „Ném csahol csak úgy a szürke, vén eb nem vonít hiába, fenyőfákat nem morogja.” (534)

Maga mén utánanézni. Mén az udvaron kérésztül, ki a messzebbik mezőre, szérúskertékén kívülre. (538)

Arra néz, amerre ébje, orra állását figyelve, szélhalom heggyén kérésztül, égérendő málja mellett. Látja már saját szemével, mit ugatott úgy kutyája, mért izgul az istenadta, bojtos farkút hogy mi bántja: jödögél vörös vitorla térein Örömöbölnek; karmazsinkasos közelég Mézmező felől a földön. (550)

Az a pohjolai gazda hamarsággal mén a házba, szelemén alá szobába. Mondta már, mihelyt belépett: „Immár vendégek jövének hátán kékellő haboknak; karmazsinkasos közelég Mézmező felől amonnan, nagy vitorlással vonulnak Örömöblön át eminnen.” (560)

Szólta a pohjolai asszony: „Sorsot vetni hogy lehetne érkésző idegénékrül? Gyere gyorsan csöpp cselédem, berkényefát tégy a tűzre, finom forgácsot a lángba! Ha a fának vére folyna, hozzánk háború közelget, ám ha víz fakad a fábul, biztos béke lesz a részünk.” (570)

Pohjolának csöpp cselédje, szérény szolgálóléánya berkényefát tett a tűzre, finom forgácsot a lángba. Ném fakadott vér a fábul, vér sē víz sē hullt belőle: színméz volt, ami szívárgott, izzadott cukorsziruppal. (578)

Szögletből szüle kiszóla, kendője alól anyóka: „Mikor méz folyik a fábul, ha cukorszirup szivárog, akkor vendégség mi vóna, lakodalom lesz belőle.” (584)

Pohjolai asszony akkor, Pohja asszonya, léánya udvarára csak kiugrott, telek végibe viharzott, tengér tükrére tekintve, délén járó napra nézve. Láttá már, mi látszik ottan, hogy egy új hajó közelég, százbordájú bárka úszik térein Örömöbölnek. Kékén csillogott a csónak, vérésen vitorlavászna, fénkkölt férfi ült farában, réz-kormánylapát kezében. Láttak ménlovat amonnan, vérés szán szaladt utána, repült karmazsinkásával föld felől a Mézmezőrül; kilenc szépségēs kakukkja hámigáján hangicsála, tíz csicsérgő csizmadárka zablásziján zöngicséle; szán farában izmos ifjú, gyeplején valódi férfi. (608)

Szólta a pohjolai asszony, maga mondta, fölfelelte: „Mélyikükhöz mégy örömmel, hogyha még találnak kérni örökös szerelmes társnak, csókolnivaló csibének? (614)

„Az, amelyik jó hajóval, árbocán vörös vitorla, térein Örömöbölnek, Väinämöinen, vénék véne: kincset hord hajója annak, dereglyéje drágaságot. (620)

„Az, akit a szánja szállít, karmazsinkasában ülve, föld felől a Mézmezőrül, az még Ilmarinen mestér: hamisságot hoz magával, szemfényvesztést szánkasában.” (626)

„Mikor majd a házba lépnek, hozz be méz-sört egy edényben, hozzad kétfülű köcsögben. Annak a kezébe adjad, kihöz menni volna kedved. Adjad Väinölä urának: jószágot hozott hajója, dereglyéje drágaságot.” (634)

Észak ékes szép leánya bézzég tudta, mit feleljen: „Ó, anyám, szülőanyácska, félnevelő drága dajka! Nőül nem megyék vagyonhoz, sém embérem szép eszéhez, megyék inkább szép szeméhez, deli, formás termetéhez! Ezelőtt sē volt szokásban vagyonért a lányt eladni, inkább ingyen kell od’adni Ilmari kovács kezébe, mert a Szampót megcsinálta, tarkatornyosat kovácsolt!” (648)

Szólt a pohjolai asszony: „Jaj, báránkám, balga gyermek! Ilmarinenhez igyekszél, gürcölőhöz gondozónak, kovács szennyesét szapulni, fejéről a koszt kotorni!” (654)

Válaszolt a lány viszontag, maga mondta, fölfelelte: „Nēm mēk vāinölāi vénhēz, toszonkosnak támaszául. Vénembēr bajomra vóna, nincs öröm öreg legénybül!” (660)

Vén Väinämöinen eközben elsőnek futott a célba. Jó vörös vitorlásával, kék hajóját kormányozza sikamló acélsínekre, rézveretēs révrudakra; bésiet a belső házba, földelük alá befordul. Mondja már a lépcsőjükről, ajtónyílásbul-küszöbrül, mondandóit mondja-mondja, száját ily szavakra nyitva: „Jössz-ē hozzám, szép kisasszony holtomiglan hitvesēmnek, örökös szerelmes társnak, csókolnivaló csibének?” (676)

Szóla Pohja szép leánya, tudakolta, kérdve tőle: „Mégfaragtd már hajódat, tudtál csónakot csinálni fonófámnak forgácsábul, tilolóm darabjaibul?” (682)

Vén Väinämöinen felelte, maga mondta, elbeszélte: „Fölségēs hajót faragtam, remēk csónakot csináltam; szélviharban is szilárdat, ellenszélben is erőset, mely a hullámot hasítja, széltében szeli a tengert, buborék gyanánt barangol, mint vízi virág, libégve, táncol Észak tengérében, habtarajos hullámokon.” (694)

Szóla Pohja szép leánya, maga mondta, fölfelelte: „Nēm dicsērēk vízi vándort, tengērēsszel nēm törődöm. Esze elszalad a szélel, viharok viszik magukkal. Aligha akarok lenni, nēmigēn lēsžēk tēnēkēd örökös szerelmes társad, öledbevaló csibēcske, fekhelyednek megvetője, fejedalja fölverője.” (706)

TIZÉNKILENCEDIK ÉNĚK

Ilmarinen megállja a próbákat, s elnyeri Észak szép leányát

Akkor Ilmarinen mestēr, időtlen idők kovácsa belépēt a belső házba, földelük alá befordult. (4)

Méz-sört kínáltak kupában, kezébe egy kanna márcot nyomtak Ilmari kovácsnak. Akkor megszólat a mestēr: „Soha, míg a földön élēk, míg a hold halad az égēn, nēm iszom ezēn italbul, míg nēm láthatom sajátom, kész-ē már, akire vágyom, kész-ē választott virágom!” (14)

Az a pohjolai asszony így felelt neki szavára: „Baj van ám avval a vággyal, baj a választott virággal: egyik lába lábbelitlen, másikon mēg annyi sincsen. Mindjárt

méglészen egészen, vihetéd, akire vágyol: szántsd föl azt a kígyó földet, vipérvadont hasítva még sē mozduló ekével, még sē moccanó vasakkal! Hiisi már beléhasított, Lempo brázdát vont beléje rézzel vastagított vassal, eleven parázs ekével. Szerelmes fiam, szegényke, szántást félbe-szërbe hagyta.” (32)

Akkor Ilmarinen mestër beméne mënyasszonyához, maga mondta, fölfelelte: „Szüze éjnek, szürkületnek! Ugyé emlékszél, hogy egykor, mikor Szampót szerkesztettem, tarkatornyosat csináltam, esküvél nagy esküvéssel, igaz Istennek elötte, hallatára Ég Urának: férjhezmenéséd fogadtad hozzám, húségés feledhéz, örökös szerelmes társnak, ölembe való csibének? Most anyádasszony nem adna, lányát tőlem mëttagadja, küld a kígyó földet ásni, vipérvadont ekézni!” (50)

Arája tudott tanácsot, szépe szívesen segített: „Idehallgass, Ilmarinen, időtlen idők kovácsa! Aranyos ekét kovácsolj, elégyengetve ezüsttel, avval szántsd föl azt a földet, vipérvadont ekézzed!” (58)

Akkor Ilmarinen mestër aranyát kohóba tette, fűjtató elé ezüstöt, ezékből ekét kovácsolt. Vasbakancsot vert magának, lábszárvédókat acélbul; vértjeit magára vette, szárait rászërélte, testit páncélba pakolta, acélövekkel övezte, vaskesztyút húzott kezére, kóból készült kéztévöket. Tüzes táltosát befogta, jármot téve jó lovára, úgy indult ugartörésre, mező mëgművelésére. (74)

Fejek fordultak a földbül, kopogó koponyacsontok. Szóla ekkor ily szavakkal: „Adta istenverte férge! Mit horgadozol magasra? Ki engedte még, ki biztat fejedet felém emelnéd, nyakad egyre nyújtogatnod? Férég, félre most utambul, menekülj avarba, mocskos, bozótokban bujdokolva, száraz szénában lapulva. Mert ha fölvetéd fejedet, Ukko majd kupába kólint tühégyés tüzes nyilával, jajfakasztó jégesóvel!” (90)

Kígyó földet fölszántotta, férges földet mëgművelte, vipérákat mind kivette, szántó szélire dobálva. Munkájából jöve mondta: „Kígyó földet fölszántottam, férges földet mëgműveltem, vipérvadont kivágtam. Kiadod-é hát lëányod, elvihetëm-é enyémet?” (100)

Az a pohjolai asszony így felelt neki szavára: „Csak akkor adom lëányom, választottad úgy vihetéd: Tuoni medvéjére mënve, Mana farkasát befogva onnét, Tuoni tájairul, Manala híres honábul! Százan mëntek mëgvadászni, egy sē volt, ki visszatérjën.” (110)

Mostan Ilmarinen mestër beméne mënyasszonyához, szóval mondta, elbeszélte: „Már mëgint munkára küldtek: farkast fogjam még Manában, Tuoni medvéjére mënjenk ottan, Tuoni otthonában, Manala híres honában.” (118)

Arája tudott tanácsot, szépe szívesen segített: „Idehallgass, Ilmarinen, időtlen idők kovácsa! Féket fabrikálj acélbul, vaskantárszíjat kovácsolj vízvető kövön kótolva, három zúgónak zajában. Úgy mënj Tuoni medvéjére, Manalának farkasára!” (128)

Mostan Ilmarinen mestër, időtlen idők kovácsa féket fabrikált acélbul, vaskantárszíjat kovácsolt vízvető kövön kótolva, három zúgónak zajában. (134)

Avval méne vadfogásra. Maga mondta-mondogatta: „Köd tündére, Terhenetär, szórj ködöket most szitáddal, könnyű párákat potyogtass vándorló vadak nyomára, hogy ne hallják lépteimet, el ne fussanak előlem!” (142)

Még is fogta azt a farkast, medvét vasbékóba verte Tuoni tágas erdejében, ké-kellő ködű vadonban. Mondta, megjövén a házba: „Adjad, asszony, most a lányod! Medvét meghoztam Manából, farkast fogtam Tuonelában.” (150)

Szóla Pohjola banyája, maga mondta, fölfelelte: „Csak úgy bízom rád rucámat, úgy vihetéd vadlibámat, ha a csőrös nagy csukával váltod még, hatalmas hallal onnan Tuonela tavából, Manala mocsaraibul, húzóháló nélkül fogva, kézi szákkal sém kerítve. Százan próbáltak szerencsét, egy se volt, ki visszatérjén.” (162)

Szállt szívére szörnyű bánat, elkeseredett egészen. Mént a mátkája lakába, szóval mondta, elbeszélte: „Munka lett megint a részem, korábbiaknál keményebb: nagy csőrös csuka fogása, kövér hal kiemelése Tuonela sötét tavából, Manala örök vizébül, horogtalan-hálóttalan, minden mást is nélkülözve.” (174)

Arája tudott tanácsot, mátkája megint segített: „Idehallgass, Ilmarinen! Föl se vedd, füttyülj a gondra! Tüzes táltos sast kovácsolj, lángokban lakó madarat! Az csapjon a nagy csukára, tömérdék halat kihozva Tuonela sötét tavából, Manala mocsaraibul.” (184)

Most hát Ilmarinen mestér tüzes táltos sast kovácsolt, lángokban lakó madarat. Annak vasbul volt a marka, karmai kemény acélbul, hajószélnyi volt a szárnya. Maga szálla szárnytövére, hágott hátára sasának, vastag vállcsontja hegyébe. (194)

Táltosmadarát tanítva, szólt hatalmas szárnyasához: „Táltosom-turulmadaram, arra szállj, amerre mondom: Tuonela sötét tavára, Manala mocsaraira! Csapj le ott a nagy csukára, tömérdék-hatalmas halra!” (202)

Hát a táltos, szörnyű szárnyas kék levegőégbe lendült, csukafogni csak megindult, fogas szörnyeteg-fogásra oda, Tuonela tavára, Manala mocsaraira. Vízet szántja egyik szárnya, másik mennyboltot hasítja, tengert körmöli a karma, csőre zátonyokon csattog. (212)

Maga Ilmarinen mestér folyó mélyeit figyelte, Tuonela tavát kutatva. Táltos sasmadár ugyancsak. (216)

Kelt a vízbül víz manója, Ilmarinent megragadta. De a táltos tarkón kapta, fordított fején erőset, majd a víz alá merítve fekete iszapba nyomta. (222)

Jó csukája Tuonelának, közeledik víz kutyája. Ném éppen csekély csukácska, ha nem is nagyon nagyocska: nyelve elmegy fejszenyelnek, fogai gereblyefognak, torkán három tó léfutna, hátán hét hajó megülne. Kovácsot kereste szája, Ilmarit izés falatnak. (232)

Sasmadár is jó suhanva, levegőben lengedezve. Ném éppen iciny-picinyke, ha nem is nagyon nagyocska: szája százölesre tátva, torkán tíz folyó léfutna, nyelve dárdanyél lehetne, öt kaszára tellne karma. Lécsapott a nagy csukára, halál irdatlan halára, hátába beléhasítva pénzét pusztítani kezdte. (244)

Csőrös nagy csuka azonban, szörnyű hálnak szélés háta, sasnak lábát csak lühúzta, majdném víz alá merítve. Karmait a sas kivonva füllendült a füllegébbe, fekete sarat kavarva tükrén tiszta kék vizeknek. (252)

Fönn keréngélve-körözve készül újabb támadásra. Kiskörmét beléakasztja álla csontjába csukának, víz ébének vállaiába, kapaszkodik másik körme érchegy élés sziklájába, vashégynek kemény kövébe. Körme a kövön kicsorbult, lefordult a sziklafárlul, csuka hangos csobbanással menekült a mély vizekbe sasmadárnak karmaibul, markából turulmadárnak, nyakában karomnyomokkal, vérző vállában sebékkel. (268)

Vaskarmú madár eközben újabb küzdelémre készült. Sziporkákat szórt a szárnya, lángsóva csapott szemébe. Csukát karmaiba kapta, víz kutyáját megragadta, csőrös nagy csukát kihozta, víz királyát húzta-vonta hús haboknak mélyeibül felső tiszta tótükörre. (278)

Sikerült a szörnyű sasnak harmadik rugaszkodásra a csudacsukát kifogni, Tuonela halát kihúzni Tuonela sötét tavábul, Manala mocsaraibul. Víz kivetkezött színébül csuka pikkélypenzeitül, ég sém ismert önmagára táltos sasnak tollaitul. (288)

Vaskarmú madár azonban fölszállt a csudacsukával ágára tavaszi tölgynek, szálfá léngő lombjaira. ottan vámot vett belőle, hasába beléhasítva, mellehúsát marcangolva, fejét csúful helybenhagyva. (296)

Szóla Ilmarinen mestér: „Feneütte sasmadara! Micsoda madár az ilyen szégyéntelen szörnyszülötte: belefal csak úgy csukamba, halamnak hasát hasítva, mellehúsát marcangolva, fejét csúful helybenhagyva!” (304)

Vaskarmú madár e szóra szállni kezdett szégyénében, főlemelkedett a földrül, fejét füllegébbe fúrva. Félhő fordult, menny csikordult, egek lapjai lécsúztak, kettétört Ukkónak íja, holdnak szarvai lehulltak. (312)

Maga Ilmarinen mestér vitte nagy fejét halának ajándécul az anyósnak. Szóval mondta, fölfelelte: „Ebbül lesz dэрék ülőke Pohjola palotájába!” (318)

Majd a száját szóra nyitva, mondanivalóját mondta: „Kígyóföldet fölszántottam, vipéravadont ekéztem, farkast fogtam Tuo-nelábul, medvét elhoztam Manábul, csőrös nagy csukát kifogtam, hatalmas halat kihúztam Tuonela sötét tavábul, Manala mocsaraibul. Adod-э téhát arámat, lesz-э végre lány jutalmom?” (330)

Szólt a pohjolai asszony: „Azt azonban rosszul tэтted, hogy fejét úgy elfarag-tad, hasát félhasítva hoztad, mellehúsát marcangolva, belekóstolva belébe.” (336)

Mire Ilmarinen mestér így felelt neki szavára: „Sэмmi zsákmány sэм hibátlan, habár hozzák jobb helyekrül, hát még Tuonela tavábul, Manala mocsaraibul! Kész-э már, akire vágyom, kész-э választott virágom?” (344)

Szólt a pohjolai asszony, maga mondta, fölfelelte: „Kész van már, akire vágyol, kész van választott virágod. Még kell válnom vadrucámtul, kiszolgáltatom kacsámat Ilmari kovács kezébe, örökös szerelmes társnak, holtáiglan hitvesé-

nek, ölébe való csibének.” (354)

Csőpp gyerek csücsült a padlón, csöppség padlóról pötyögte: „Szálla szép madár e házra, kósza vadmadár e várta. Ragadozó kelt keletről, levegőből héja hullott; eget érte egyik szárnya, másik mély vizet hasított, tengeren törölt a farka, fejét füllegébe fúrta. Körülnézéget körözve, erre szállva, majd amarra; félrepült a férfitárra, csőrével tetőre csapva. Férfivárnak vasfödele: nem is bírt bemenni rajta. (370)

„Körülnézéget kerengve, erre szállva, majd amarra, asszonyvárra ráröplve, csőrével tetőre csapva. Asszonyvárnak rézfödele: nem is bírt bemenni rajta.” (376)

„Körülnézéget kerengve, erre szállva, majd amarra, leányvárra ráröplve, csőrével tetőre csapva. Leányvárnak lénfödele: nem nehéz bemenni rajta.” (382)

„Kastély kéményére szállva, ereszkedett egyre lejjebb, tető alsó ablakára, tolokáját félretolva, ült a bástyán kékbegyűcske, párkányon a tarkatollas. (388)

„Fonatosokat figyelte, szüzek szépségét csodálta, a leggyönyörűbbet leste, fonatosfejűek szépít, gyöngyét gyöngykoszorúsoknak, virágát virágosoknak.” (394)

„Végül vércseként suhanva, karmát karvalyként meresztve lécsapott a legszebbikre, récerajnak legjavára, gyöngyére-gyönyörűjére, tisztára-tulipirosra. Égi szárnyas arra szálla, héja karma azt kereste, aki féltűnt szép fejével, tökéletes természetével, gyöngye gyöngyös tollaival, pelyhei puhaságával.” (406)

Az a pohjolai asszony maga kezdett most beszélni: „Hogy neszelte még, napocska, aranyalma, hol hallottad nevendékünknek növésit, lénhajának lénbenésit? Odafénylött tán ezüstje, aranya aranyosunknak, ott süttött napunk sugára, halvány holdacsánk világa?” (416)

Padlóról poronty beszéle, kiskomácska közbeszóla: „Úgy neszelte még napocska, mézes mackó megtalálta útját lányunk udvarába, hajadonunk hajlokába: híret apja nagy nevének, hallotta ügyes hajosnak; anyjáról annál is jobbat: kényeret dagaszt, kerekét, kakastéjjel friss kalácsot, jól tartva a vendégségét. (428)

„Úgy neszelte még napocska, tanítatlan úgy tanulta nevendékünknek növésit, szép szűzike serdülését: egyszerű erre elménő-ben, kert alatt közel kerülve, kora hajnalban haladva, pitymallattal-pirkadattal füst emelkedett fonálként, pernye szállongott szítálva hajadonnak hajlokából, serdülő leány lakából; maga éppen malmot hajtott, köve hajtókarján lengve; hajtókar vígan kakukkolt, tengelye nagyon tikácsolt, csapja sármányként csicsérgött, köve gyöngyöt járva pörgött. „ (446)

„Másodízben erre járva, szántó földünk széle mellett meglátta a lányt mezőben, sárga rétén ringva gyűjtött festéknek való virágot, főzni sárgálló fazékban.” (452)

„Harmadízben elhaladva ablaka alatt a lánynak, hallja szorgalmas szövésit:

kezében a borda buffog, vetélője fűrgén futkos, mint menyétke kő lukában; bordafogok kopognak fakopogtató madárként, forog körbe hengérfája, mint az ágon fűrge mókus.” (462)

Szólta a pohjolai asszony, maga mondta, fölfelelte: „Lám csak, megjártad galambom! Ném megmondtam százezerszēr, hogy nē hangicsálj az erdōn, nē dalolj a dombtetőkōn, nē mutasd nyulánk nyakadat, gömbölyű fehér karodat, fiatal melled frisseségit, bontakozó bájaidat! (472)

„Ősztől arra ősztökélek, nyarakhosszat hajtogatom, legutóbb talán tavasszal, mondtam második vetéskor: rakjunk rejtöz lakocskát, rája rejtékablakocskát szép léánynak lēnszövésre, négyes nyüst nyűvögetésre, hogy nē jusson férfiaknak, finn legényeknek fülébe!” (482)

Közbeszól padló porontya, kajabál a kétheteske: „Kancát könnyebb rejtēgetni, sörényesnek ōre lēnni: szūzet rosszabb rejtēgetni, hosszú hajnak ōre lēnni. Akár kővárat kerīthetsz tengēr szélēs téreire, hogy lányaid ott légyenek, csēpērēdjenek csibéid: nēm maradhatnak magukban, nēm serdülhetnek sokáig, hogy legényhad rá nē leljēn, nē jōjjenek férjjelöltek, férfinép magas fōvegben, paripák acélpatak-
kal.” (498)

Vēn Vāināmōinen eközben feje lōgatva, lēverten hazája felē haladva, mondogalódott magában: „Jaj nekēm, szēgény számárnak! Nēm jutott elēbb eszēmbe nōsūlnēm fiatal fōvel, zsēnge ifjú éveimben! Boldogsága bánja annak, aki nēm vēs ifjan asszonyt, nincs gyerēke gyermekēszel, családja csirakorában.” (510)

Nēm javallja Vāināmōinen, rosszallja Suvantolainan, hogy a vén szūzlányt szeressēn, virulóra vāgyakozzon. Azt sē, hogy hajóra szállva vaktában a vízre mēnjēn vetélytārssal vērēsnyēzni, fōleg nēm fiatalabbal. (518)

Folytatása következō lapszámunkban